

TÜRKÇE YAZI VE ESERLERDEN SEÇMELER

土耳其语

文萃选编

龚颖元
编

团结出版社

TÜRKÇE YAZI VE ESERLERDEN SEÇMELER

土耳其语

文萃选编

龚颖元 编

团结出版社

图书在版编目 (C I P) 数据

土耳其语文萃选编 / 龚颖元编. —北京: 团结出版社, 2009.9

ISBN 978 - 7 - 80214 - 889 - 5

I. 土… II. 龚… III. 土耳其语 - 语言读物 IV. H512.94

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2009) 第 161285 号

出 版: 团结出版社

(北京市东城区东皇城根南街 84 号 邮编:100006)

电 话: (010) 65228880 65244790

网 址: <http://www.tjpress.com>

E-mail: 65244790@163.com

经 销: 全国新华书店

印 刷: 三河东方印刷厂

装 订: 三河东方印刷厂

开 本: 150 × 226 毫米 1/16

印 张: 14.75

印 数: 1000

版 次: 2009 年 9 月 第 1 版

印 次: 2009 年 9 月 第 1 次印刷

书 号: ISBN 978 - 7 - 80214 - 889 - 5/H · 41

定 价: 32.00 元

(版权所属, 盗版必究)

前 言

闲暇之时，喜欢逛图书大厦，每次经过外语类的书架总会驻足浏览架上琳琅满目的书目，精读、泛读、听力、写作、翻译、口语……这些分门别类的教材多出自英语、法语、德语等热门语种，然而包括土耳其语在内的部分语种的教材却是寥寥无几，不免令我生出几分遗憾。

拥有七千万人口、八十万平方公里面积、地跨亚欧大陆的土耳其共和国继承了罗马帝国和伊斯兰文明，因而成为东西文明的交汇点。近年来随着中国和土耳其之间各领域的交往逐步发展和深入，土耳其语的人才也越来越受到重视，然而土耳其语的教材相对缺乏，对扩大知识面和词汇量至关重要的泛读类教材尤其罕见。笔者作为一名从事土耳其语教学的工作者，深感到编订教材的迫切和重要。

笔者学习、研究土耳其语近八年，曾留学土耳其，对这个充满传奇色彩的国度有了一定的认识 and 了解。土耳其的风土人情、民风民俗、文学思潮一直是笔者关注的话题。在收集了大量的素材后，经过整理和加工，本书选取了包括土耳其的著名历史遗迹介绍、土耳其近现代文学史代表作家的经典名篇、土耳其风俗、土耳其民间故事、土耳其咖啡文化、戛纳电影节最佳导演奖获得者——土耳其导演的影片简介、丝绸之路、土耳其国父阿塔图尔克回忆录等在内的数十个主题篇章。这些主题篇章力求从尽可能多的角度展现土耳其社会的众生百态，以激发语言学习者对这个国家的兴趣。此外，为了使读者们能更顺畅地阅读，更好地把握

文章的主旨，本书提供了部分生词的解释和相关知识的背景介绍；为了使读者能检验阅读效果，本书还设有课后问答和思考题。

此书的问世并非笔者一人之力。土耳其语界的前辈张今予老师在教材的编写过程中提出了许多宝贵的建议和意见，在此表示衷心的感谢。

团结出版社的朋友们在整个出书过程中给予了支持和帮助，在此表示由衷的感谢。

笔者经验有限，不足之处在所难免，恳请读者朋友们批评指正，不吝赐教。

İÇİNDEKİLER

Sayfa

1. Rumelihisarı'nın Tanıtımı Ve Öyküsü	1
2. Kız Kulesi'nin Tanıtımı Ve Öyküsü	16
3. Truva'nın Tanıtımı Ve Öyküsü	28
4. Kaşığı	41
5. Yüksek Ökçeler	51
6. Semaver	58
7. Babaannem	70
8. Zeyno	81
9. Şimdiki Çocuklar Harika	92
a. Amerika'yı Yapan Mimar	93
b. Sekiz Kız Babası	103
10. Seyahatname	
a. Kırmızı Sinop	112
b. San Francisco	119
11. Deneme	
a. Bahar	123
b. Bağbozumu	126
12. Fıkra Dünyası	131
13. Nuri Bilge Ceylan'ın Filmleri	140

14. Türk Kahvesi Ve Falı	146
15. Burçların Kişisel Özellikleri	152
16. Sağlık	
a. Sağlık Ve Sevgi	163
b. Günde Kaç Saat Uyumalıyız?	167
c. Kronik Hastalıkların En Büyük Nedeni: “Şişmanlık”	169
d. Stresle Başa Çıkmanın Yolları	171
17. Makarna	175
18. İbretli Hikayeler	
a. Affetmek	180
b. Kartallar Ve İnsanlar	181
c. Limon Ağacı	183
d. Bir Bardak Süt	185
e. Hayatın Anlamı	186
19. İpek Yolu	190
20. Atatürk’ün Anıları Ve Atatürk’ün 10. Yıl Nutku ...	196

RUMELİHİSARI'NIN TANITIMI

Rumelihisarı, İstanbul'da Boğaziçi'nin Rumeli yakasındadır. Bebek, Baltalimanı *koy*¹ları arasında genişçe bir çıkıntı oluşturan eski adıyla Hermaion Burnu üzerindedir. Yüksekçe bir tepenin doruklarından başlayarak deniz kıyısına dek iner. Kıyıda, yüksek ve sağlam duvarları, on iki köşeli Çandarlı Halil Paşa Kulesi'yle görkemli bir görüntü oluşturur.

Rumelihisarı, İstanbul Boğazı'nın en dar yerinde yapılmıştır. İstanbul'un alınışından aşağı yukarı bir yıl önce Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırılmıştır. O zamanlar Boğazkesen adıyla anılırdı.

Boğaz'daki akıntılar dolayısıyla geçen bütün gemiler, Rumelihisarı kıyılarına yaklaşarak geçmek zorundadır. Karşısında, Yıldırım Bayezit'in yaptırdığı eski adıyla Güzelcehisar, bugünkü adıyla Anadoluhisarı yer alır. Böylece Boğaz geçişinin Türklerce denetim altına alınması düşünülmüştür.

Rumelihisarı'nın yapımı dört ay gibi çok kısa bir sürede

1 小海湾

tamamlanmıştır. Üç büyük kulesi olan Rumelihisarı'nın kuzeyden güneye doğru uzunluğu 250 metredir. Aşağı yukarı bir *dikdörtgen*¹'i andıran hisarın duvarları 5 metre kalınlıktadır. Bu kalınlık, İstanbul surlarının kalınlığının iki katıdır.

Rumelihisarı'nın üç büyük kulesi, dünyadaki en büyük kale *burç*²larıdır. Yapımında çalıştıkları için Fatih'in paşalarının adlarıyla anılan bu üç kuleden Sarucapaşa Kulesi en yükseğidir. 28 metre yüksekliğindeki bu kulenin çapı 23,80 metredir. En kalını Zağanospaşa Kulesi'dir. 21 metre yüksekliği olan bu kulenin çapı 26,70 metreyi bulur. Bu iki kule de *silindir*³ biçimindedir.

Halil Paşa'nın adını taşıyan kıyıdaki köşeli üçüncü kulenin üstünde eski yazıyla Tanrının adları yazılıdır.

Üç kulenin de orta boşlukları katlara ayrılmıştır. Kulelerin üstleri de kurşun kaplanmış tahtadan yapılmış sivri birer *külâh*⁴ ile örtülüydü. Bunlardan Sarucapaşa Kulesi'nin çatısı altında ayrıca bir tuğla *kubbe*⁵ vardı.

Zağanospaşa Kulesi sekiz, Sarucapaşa ile Halilpaşa kuleleri dokuzar katlıydı. Bugüne yalnız Sarucapaşa Kulesi'nin tahta katları kalmıştır. Üçüncü katındaki odaya da Fatih Odası denir.

-
- 1 长方形，矩形
 - 2 防御工事
 - 3 圆柱形，圆筒状
 - 4 尖顶帽状物
 - 5 圆屋顶

Kalede bu üç büyük kuleden başka 13 küçük burç yer alıyor.

Rumelihisarı'nın beş kapısı vardır: Dağ Kapısı, Dizdar Kapısı, Hisarpeçe Kapısı, Sel Kapısı, İstihkam Kapısı. Bütün duvarlarda *seğirdim*¹ yolları (nöbetçilerin gezindiği yollar) bulunuyor. Kalenin ortası geniş bir avlu biçimindedir. Burada, Fatih'ten kalma bir cami vardır. Kitabe²si olmayan, iki çeşmeyle büyük bir *sarnic*³ olan hisarın su gereksinimi bunlarla giderilirdi.

Evliya Çelebi'ye göre, eskiden kalenin içinde 105 tane top bulunurdu. Ama kıyıda, Boğaz'a bakan bir tepede içine adam sığacak kadar büyük *Balyemez*⁴ topları vardı. Kale komutanının 300 askerle gece gündüz beklediği hisarın, kayalara oyulmuş kırlangıç yuvalarını andıran 180 nöbet yeri görülürdü. Bir minareli Fatih Camisi'nin yanı sıra hisarın içinde iki mescidin olduğunu söyleyen Evliya Çelebi, iki de buğday ambarı bulunduğunu yazar.

Kırk yılı aşkın süre Osmanlı ülkesini ve diğer ülkeleri dolaşarak gezi yazıları yazan Evliya Çelebi, 17. yüzyılın önde gelen gezginlerindedir.

Duvarlardaki *seğirdim* yollarıyla kulelerin bağlantısı yoktur. Çeşitli merdivenler bu yolları keser. Buna göre avlu ve duvarlar düşman eline geçerse kulelerin düşmana ayrı ayrı dayanabilmesi düşünülmüştür.

İstanbul'un alınışından sonra Rumelihisarı eski önemini yitirdi. Uzun bir süre hapishane olarak kullanıldı. Birçok

1 走道

2 铭文

3 蓄水池

4 海、陆战役中使用的中等大小、射程远的铜制炮

Osmanlı devlet adamıyla yabancı devlet adamları buraya hapsedildiğinden kaleye Karakule adı verildi.

Kale, 1500'deki büyük *zelzele*¹de yıkıma uğradı. 1746 yılında çıkan bir yangında yanan bölümleri I. Mahmut tarafından onartıldı.

Aradan geçen sürede kulelerin üstünü örten sivri külahları yıkıldı. Kalenin içine birçok tahta ev yapıldı.

III. Selim, 28.
Osmanlı padişahı.

III. Selim döneminde de onarımdan geçirilen Rumelihisarı'nın Birinci Dünya Savaşı sonlarında onarımı ve Deniz Müzesi olarak kullanılması düşünüldüyse de bir sonuç alınmadı.

O günden sonra iyice yıpranan Rumelihisarı'nın onarımı, İstanbul'un alınışının 500. yıldönümü olan 1953'te yeniden ele alındı. Kale içinde bulunan evler yıkılarak boş alan park olarak düzenlendi. Kuleler, duvarlar, kapılar, avlu, cami, minare, sarnıç onarıldı. Kaleye eski görkemli görünümü kazandırıldı.

Rumelihisarı bugün müzedir. 1958'de müze yapılan Rumelihisarı'nın Sarucapaşa Kulesi'nde Fatih'e ait eşyalar sergilendi. Kulenin *rutubetli*² oluşu yüzünden bunlar 1968'de kaldırıldı.

Rumelihisarı'nın avlusu şimdi açık hava tiyatrosu olarak kullanılmaktadır.

1 地震

2 潮湿的

ALİŐTIRMALAR

Alt çizgiyle işaret edilen cümleleri Çince'ye çevirmeye çalışınız.

Sorular:

1. Rumelihisarı nerede yer alır? Kimin tarafından ve niçin yaptırılmıştır? Bu hisarın stratejik önemi nedir?

2. İstanbul'un alınışından sonra Rumelihisarı'nın eski önemi devam ediyor muydu? Rumelihisarı niye Karakule olarak adlandırıldı?

Ödev:

Ülkemizde Rumelihisarı gibi tarihten kalma kale burçları var mı? Varsa bu tarih kalıntıları hakkında bilgi verir misiniz?

RUMELİHİSARI'NIN ÖYKÜSÜ:

Bir Öküz Derisi Kadar

II. Mehmet veya sık kullanılan unvanıyla Fatih Sultan Mehmet, 7. Osmanlı padişahıdır. İstanbul'u fethetmesinden sonra "Fatih" lakabıyla anılmıştır. İstanbul'un fethi, Orta Çağ'ın sonu Yeni Çağ'ın başlangıcı olmuştur. Bundan dolayı Fatih, "çağ açan hükümdar" olarak da tanınır.

Sultan Mehmet, 1451 başlarında, babası II. Murat'ın ölümüyle başa geçtiğinde yeni *bunalım*¹larla karşılaştı. Bizanslılar, Çorlu'ya kadar olan toprakları ele geçirdiler. Anadolu'da Karamanoğlu İbrahim Bey *ayaklan*²dı. Çanakkale Boğazı kuşatıldı. O sırada Edirne'de bulunan genç padişah ordusu ile Anadolu'ya geçti. Bu sırada Anadolu'ya gönderilen elçilerle Bizanslılar padişahтан yeni isteklerde bulunuyorlardı. Sultan Mehmet, bunların hiçbirini dinlemedi. Kafasında bir plan vardı ve gücüne inanıyordu. Anadolu'daki iç karışıklığı düzelttikten sonra Edirne'ye dönmeye karar verdi.

Ordusu ile Edirne'ye dönerken Anadolu yakasının Boğaz'a bakan tepelerinde konakladılar. Ordu, burada biraz dinlendikten sonra yola devam edecekti.

İşte o günlerden birindeydi. Padişah, paşalarından Çandarlı Halil, Zağanos, Saruca ve Şehabettin'i yanına

1 危机

2 造反, 叛乱

alarak Çamlıca sırtlarında bir at gezintisine ıktı. Oradan Üsküdar kıyılarına indiler. Kış başları olmasına karşın yazdan kalma bir gündü. Deniz masmavi ve kıpırtısız¹ dı. Bizans İstanbul’u tam karşılarındaydı. Bir aynadan yansırçasına güneş içinde parlıyordu.

Genç padişah eliyle kenti göstererek şöyle dedi:

“Sizlerin de bildiği ve gördüğü gibi *Konstantiniye*² kentinin topraklarımızın ortasında önemli bir yeri vardır. Ama artık kendine güvenecek bir durumda değildir. Halkının çoğu kenti bırakıp gitmiştir. Uzun süre bizimle savaşa savaşa gücü kırılarak *arıklık*³ ve güçsüzlüğe düşmüş, yalancı ününden başka hiçbir şeyi kalmamıştır. Dikkat ederseniz siz de göreceksiniz; toprakları, bahçe ve otlaklardan ibarettir, yapıları yıkık, surları boştur.”

Bu sözler üzerine Saruca Paşa hemen atıldı:

“Öyleyse kuşatılma zamanı gelmiştir Sultanım!”

Padişah, bu heyecanlı sözlere düşünceli bir biçimde, kısaca: “Daha değil,” karşılığını verdi.

Sonra dördüne birden: “Ağalar,” dedi. “Ben de sizin gibi bir an önce bu işi bitirip Konstantiniye’yi almak dilerim. Yalnız daha birçok hazırlık gerek. Şimdi ardımdan gelin,

1 风平浪静的

2 伊斯坦布尔的旧称

3 原意为“瘦弱的”，此为比喻意“无战斗力、不堪一击的”

bakın size ne göstereceğim.”

Sözlerini bitirir bitirmez, atının başını Boğaziçi'ne doğru çevirerek *mahmuzla*¹dı. Ötekiler de ardına takıldı.

Anadoluhisarı'na dek at sürdüler. Sultan Mehmet, büyük dedesi Yıldırım Bayezit'in yaptırdığı Güzelcehisar'ın önünde atının *gem*²ini çekti. Sırtını kaleye verip yüzünü denizden yana döndürdü. Ötekiler de, az gerisinde onun gibi yaptılar. Karşı sırtları gösterdikten sonra paşalarına şunları söyledi padişah:

“Ağalar, burası Boğaz'ın en dar yeri. Tam karşıda gördüğünüz iki koy arasındaki çıkıntı da Hermaion Burnu'dur. Üstünde de hepinizin bildiği gibi Let Kulesi denen şu eski Bizans hapishanesinin yıkıntısı var. İşte oraya bir hisar yapmak isterim. Böylece Boğaz'dan geçecek bütün gemileri denetimimiz altına alırız. Bunu yapmadan Konstantiniye üstüne yürümek yanlıştır. Bizans'ı kuşattığımızda Karadeniz'den gelebilecek her türlü yardımı önceden engellemek gerekir. Yardım gelebilecek bütün yollar denetimimiz altında olmalıdır. Bunu unutmayın!”

Paşalar baş eğip sustular. Kısa süren bir sessizlikten sonra, Çandarlı Halil Paşa söz aldı:

“İyi söylersiniz, güzel dersiniz Sultanım! Ne var ki

1 用马刺刺马

2 马嚼子

gösterdiğiniz yerler Bizans topraklarıdır. Bizanslı köylüler, orada ekip biçerler. Bizimkiler de Konstantiniye'ye giderek alışveriş ederler. Anlaşmamız budur. Askeri oraya sürüp anlaşmamızı bozmamızı mı istersiniz?"

"Hayır Çandarlı. Sözümü yanlış anladın. Ben derim ki oraya bir kale yapalım. Bizans topraklarını alıp da anlaşmayı bozalım demem. Dostluk anlaşmamıza dayanarak Hermaion Burnu üstünde bir yer isteyelim onlardan."

"Bir kale yapılacak kadar yeri nasıl isteriz. Böyle geniş bir toprak parçasını vermeye razı olurlar mı?"

"Bizans'tan onca yer isteyen kim. Burunda bir öküz derisi kadar yer versinler yeter. Onu da kimden istesem benim gibi bir ayağı Asya'da bir ayağı Avrupa'da olan bir padişahın esirgemez sanırım."

Paşalar şaşkınlık içinde hep birden:

"Bir öküz derisi kadar yer mi?" diye sordular.

"Evet ağalar, yanlış anlamadınız. Bir öküz derisi kadar yer istiyorum Bizans'tan. Sen öyle haber sal Halil Paşa. Anlaşma böyle yazılsın. Gerisini bana bırakın."

Kısa bir süre sonra padişahın dileği yerine getirilerek anlaşma sağlandı. Bunun üzerine padişah, ordusu ile birlikte, kışı geçirmek üzere Edirne'ye hareket etti.

1452 yılı başlarında, padişahın buyruğuna göre, bin

duvarcı ve *dülger*¹ ile iki bin kadar işçi ve *kireççi*²'nin toplanması için ülkenin her yanına haber salındı. Kış aylarında ustalarla işçiler birer ikişer toplandılar. Hisarın yapımında kullanılmak üzere İzmit'ten, Karadeniz Ereğlisi'nden en dayanıklı *kereste*³ler, Anadolu'dan pek çok taşla kireç getirildi. Boğaziçi kıyılarındaki eski tapınak kalıntılarında işlenmiş iri taşlar çektirildi.

*İlkyaz*⁴ geldiğinde hazırlıklar tamamlanmıştı. Hisarın yapımında kullanılacak olan araç ve gereçler Hermaion Burnu'ndaki Let Kulesi'nin olduğu yere yığıldı. Yalnız araç gereç bir değil, yüz öküz derisi kadar yer kaplamıştı.

Ustalarla işçilerin toplanması, mühendislerin *kalfâ*⁵ların gelmesi Nisan başlarını buldu. Padişah da ordusu ve donanmasıyla İstanbul'a geldi. Gemiler, Hermaion Burnu önünde *demirle*⁶diler. Yapım yerinin çevresinde *ordugâh*⁷ kuruldu. Padişah çadırı dikildi. Genç padişah, her şeyi önceden hazırlamıştı. Hisarın planını yapmış, yapımda, ileri gelenlerden kimlerin çalışacağını, görevlerinin neler olacağını saptamıştı. Hisarın kaplayacağı yeri, kale duvarının ve burçların yüksekliğini, önde ve geride yapılacak kulelerin yerlerini, birbirlerine olan

-
- 1 木匠
 - 2 石灰工
 - 3 锯木
 - 4 春天
 - 5 工匠
 - 6 船抛锚, 停泊
 - 7 军营